

Dėmesys išvaizdai prasideda nuo... dėmesio sveikatai. Mūsų žvilgsnis į save turėtų būti itin kritiškas ir atidus. Reikėtų savąjį atvaizdą veidrodyje vertinti ne vien pagal įprastinius kriterijus: „puikiai - prastai atrodo“, „sulieknėjau - pastorėjau“, bet ir labai atidžiai stebėti ties kiekviena atsiradusia įtartina pigmentine odos dėmele ar apgamu. Dėl įtartinų odos darinių derėtų nedelsiant konsultuotis su gydytoju.

Šiandieninė odos navikų ir ikinavikinių ligų diagnostika grindžiama moderniais metodais. Jie leidžia nustatyti melanomą dar pačioje užuomazgoje. Melanoma – tai sparčiausiai plintantis bei didžiausią mirtinumą iš visų odos ligų sukeliantis navikas.

Apie naujausią apgamų diagnostikos metodą ir modernių šviesos technologijų taikymą paprašėme papasakoti „GK klinikos“ vadovą – gydytoją chirurgą onkologą **Karapet Babajan**.

Moderni apgamų diagnostika užkerta kelią piktybinėms odos ligoms

Gydytojas chirurgas
onkologas
Karapet Babajan

Pirmojo Baltijos lazerinės medicinos asociacijos kongreso metu

Nuotraukos Mildos ZAVARSKYTĖS

Ar pirminės apžiūros metu skvarbus gydytojo žvilgsnis gali nustatyti, kad apgamas yra piktybinis?

Vizualinė (klinikinė) diagnostika - tai pats paprasčiausias, tačiau daug profesionalumo reikalaujantis metodas, nes pagrindinis „instrumentas“ šiuo atveju – gydytojo patirtis ir akys. Tai, ką gydytojas specialistas mato apžiūrinėdamas apgamą (įvertina dydį, spalvą, asimetriją, karpytumą ir kt.), jau leidžia įtarti diagnozę.

Kokie gali būti tolesni diagnostikos etapai ir kuo jie remiasi?

Diagnostinė įranga. Antras pagal savo sudėtingumą diagnostikos metodas - tai dermatoskopija (arba: dermoskopija). Dermatoskopija - tai neinvazinė tyrimo metodika. Jos metu odos darinys tiriamas specialiu optiniu prietai-

su dermatoskopu, kuris leidžia padidinti vaizdą iki dešimt kartų. Taip gaunama nauja kokybinė ir kiekybinė diagnostinė informacija.

Vienas iš unikaliausių metodų, besiremiančių sudėtingu šviesos technologijų taikymu - tai diagnostika moderniu prietaisu SIAskopu, kuriame įdiegta DERMETICS sistema. Šis metodas leidžia ne tik atlikti dermatoskopiją bei analizuoti kompiuterinę diagnostinę vaizdą, bet ir iškart supažindina su pateiktomis išvadomis. Tai labai palengvina gydytojo darbą, nes jis gauna visapusišką informaciją. Todėl pagreitėja tyrimas, sumažėja nereikalingų biopsijų skaičius ir pan.

Ar galėtumėte trumpai apibūdinti SIAskope įdiegtos DERMETICS sistemos esmę?

Oda sudaryta iš trijų pagrindinių sluoksnių - epidermio, papiliarinės dermos ir retikuliarinės dermos. Epidermyje ir papiliarinėje dermoje yra chromoforų. Šis diagnostinis metodas leidžia įžiūrėti kraujagyslių struktūras, melanino ir kolageno

Kompiuterinės diagnostikos modernaus prietaiso SIAskopo pristatymas

pažeidimus odos ląstelėse pagal chromoforų švytėjimo pokyčius.

Odos darinys apšviečiamas infraraudonaisiais, raudonaisiais, žaliaisiais ir mėlynais spinduliais (bangos ilgio amplitudė: nuo 400 iki 1000 nanometrų). Jie skverbiasi per odos sluoksnius ir rodo apgamo ar naviko struktūrą. Chromoforų švytėjimo pokyčiai atskleidžia ne tik tai, kaip susitelkęs melaninas, bet ir parodo, ar yra šio pigmento, kolageno, kraujagyslių struktūros pažeidimų. Iš šių duomenų galima daryti pakankamai tikslią išvadą apie naviko piktybiškumą arba nepiktybiškumą.

Šis neinvazinis diagnostikos būdas leidžia pažvelgti į gilesnes odos struktūras (iki 2 mm). Svarbu yra ir tai, kad SIAskopas įgalina skenuoti apgamo vaizdą bei leidžia pamatyti tiek dermoje esančius pigmentinius pokyčius, tiek apgamo vaizdą trimatėje erdvėje. Tada tiksliai galima pasakyti, ar apgamą reikia šalinti, ar ne.

Kiek laiko jūs nustatinėjate odos navikų diagnozę pasitelkę modernų SIAskopą su DERMETICS sistema?

Su šia įranga dirbame daugiau nei pusę metų. Tai Kembridžo „Astron Clinica“, su kuria mes glaudžiai bendradarbiaujame, produktas. Tikiuosi, kad šios įrangos kitais metais Lietuvoje bus daugiau. Viliuosi, kad jos netrūks pačiose reikalingiausiose gydymo įstaigose – onkologijos ir dermatologijos centruose. Ši įranga nėra tokia brangi, kad

jos negalima būtų įpirkti. Tai - ne didieji lazeriai ar sudėtingi magnetinio rezonanso prietaisai.

Ar bendrosios praktikos gydytojas savo praktiniame darbe galėtų pasitelkti tokią diagnostinę įrangą?

Savaime suprantama. Ją turėdamas (tarkime, kaip dabar stetoskopą ant savo darbo stalo), bendrosios praktikos gydytojas galėtų be jokių problemų diagnozuoti piktybinį naviką, o paskui - siūsti savo pacientą pas specialistą tolesniam radikaliai gydymui.

Koks šios įrangos patikimumas? Ar ikinavikines patologijas galima nustatyti 100 proc.?

Su šia įranga melanomą galima nustatyti pačioje jos atsiradimo pradžioje, net ir tuo atveju, jei jos įsiskverbimo į odą gylis tėra 0,1 mm. To neįmanoma nustatyti taikant senesnius diagnostikos metodus.

Kaip sparčiai didėja tendencija susirgti melanoma?

Per 10 metų sergamumas šia liga pasaulyje padidėjo dvigubai. Pavyzdžiui, JAV vienas iš 50 žmonių serga melanoma.

Tarp Lietuvos gyventojų odos vėžys - taip pat sparčiai plintanti liga. Nesaikingas buvimas saulėje didina šią riziką, todėl saulės voniomis reikėtų lepinintis labai atsargiai, naudoti apsauginius kosmetinius

preparatus su ultravioletinių spindulių filtrais, dėvėti nuo saulės apsaugančius galvos apdangalus ir drabužius. Mūsų šalies žmonių oda - šiaurietiško tipo, šviesi, blyški. Tokio tipo odą prie saulės būtina prantinti saugiai, po truputį, naudoti tinkamas odos apsaugos priemones.

Ar turi reikšmės lytis arba amžius navikinėms odos ligoms rastis?

Vaikai paprastai neserga melanoma.

Bazoląstelinio arba plokščialąstelinio tipo odos vėžiu labiau serga suaugusieji. Melanoma serga ir jauni žmonės, ir brandaus amžiaus.

Kartą per metus kiekvienam reikėtų kreiptis į gydytoją dėl diagnostinio profilaktinio odos patikrinimo. Ypač tai svarbu tiems žmonėms, kurių odoje nuo gimimo gausu apgamų ir pigmentinių dėmių, kurie dažnai mėgaujasi „šokoladiniu“ įdegiu ar savo šeimoje turi artimųjų, sirgusių piktybiniais odos navikais.

Ačiū už pokalbį.

Vida JANKAITIENĖ

Klinika

Informacija tel. 8 698 38 138